

Continuïteit van financiering Sociaal Domein

Huidige afspraak:

Op 25 maart zijn financiële afspraken gemaakt tussen Rijk en gemeenten. Onderdeel hiervan was het zeer dringende beroep dat het Rijk op gemeenten heeft gedaan om hun aanbieders financiële zekerheid en ruimte te bieden door de omzet van zorgaanbieders onverminderd door te betalen, ook als sprake is van vraaguitval. Het doel daarvan was acute liquiditeitsproblemen bij aanbieders te voorkomen en behoud van werkgelegenheid in de zorg en ondersteuning. Deze afspraak is onlangs verlengd tot 1 juli en stopt daarna. Dit geldt ook voor de afspraken met betrekking tot vervoer en dagbesteding volwassenen die o.g.v. de Wmo worden verstrekt. VNG heeft aangegeven voor deze twee voorzieningen te willen bezien of er aanleiding is de afspraken te verlengen. In overleg met betrokken partijen in de vervoerssector en met aanbieders die dagbesteding voor volwassenen bieden, zal worden bezien of en in welke vorm verlenging van de continuïteitsbijdrage nodig is.

Voor vervoer geldt een afwijkende afspraak t.a.v. het doorbetalen van de omzet. Gemeenten zijn gevraagd niet 100% maar 80% van de omzet door te financieren tot 1 juli (zijnde de vaste kosten van personeel en materieel, o.b.v. Panteia onderzoek).

Verhouding Rijk - gemeenten

Deze afspraak sluit aan bij de termijnen van de continuïteitsbijdrage in de Wlz en zvw. Van belang is dat de Jeugdwet en Wmo decentrale wetten zijn en het Rijk niet eenzijdig besluiten kan nemen over de termijnen van de continuïteitsbijdrage. Wij kunnen enkel de VNG vragen dit verzoek te doen aan gemeenten. Gemeenten ontvangen in principe geen extra middelen voor de continuïteitsbijdrage, aangezien zij reeds via het gemeentefonds worden gefinancierd voor de reguliere omzet. Uiteraard wordt de compensatie over meerkosten en inhaalzorg wel in samenhang met de continuïteitsbijdrage bezien, waardoor het standpunt van het Rijk naar verwachting zwaar gewogen zal worden door de VNG.

Overwegingen

Voor en nadelen om per 1 juli te stoppen met continuïteitsbijdrage:

- Het beeld is dat de ondersteuning vanaf 1 juni weer grotendeels op gang komt, aansluitend bij de routekaarten die hiervoor zijn ontworpen. Omdat het niet realistisch is dat de zorg en ondersteuning direct per 1 juni volledig zijn opgestart is een verlenging tot 1 juli verdedigbaar. Desondanks zal er nog steeds sprake kunnen zijn van substantiële vraaguitval bij bepaalde voorzieningen (TZorg geeft bijv. aan dat vraaguitval momenteel 12% is voor Hulp bij het Huishouden, m.n. cliënten die zelf de hulp opschorten).
- Door te stoppen met de continuïteitsbijdrage krijgen zorgaanbieders een sterkere prikkel om de zorg zo snel mogelijk weer in gebruikelijke omvang te hervatten.
- Het langer bieden van een continuïteitsbijdrage maakt de inzet vanuit VWS 'herstel van continuïteit van zorg en ondersteuning' ongelofwaardig.
- Wel geldt dat aanbieders na het wegvallen van de continuïteit van financiering eerder gebruik zullen maken van brede rijksregelingen. Voorheen was de kans hierop minder groot omdat bij het bepalen van omzet ook compensatie van een zorginkoper (in dit geval de gemeente) meetelt. Omdat men pas in aanmerking komt voor de NOW regeling zodra er sprake is van ten minste 20% omzetverlies over 3 maanden door de coronacrisis mag verwacht worden dat de toestroom naar deze regeling vooralsnog beperkt zal zijn.
- Aanbieders zouden er bij het wegvallen van de continuïteitsbijdrage gemakkelijker voor kunnen kiezen om afscheid van een deel van hun personeel te nemen met onderbouwing vraaguitval. Dit kan de sector zorg op termijn schaden (beschikbaarheid personeel van herstel van de zorgvraag).

Uitzonderingen

Met de VNG is nu afgesproken om voor dagbesteding en vervoer te bezien of verlenging na 1 juli nodig is. De komende periode wordt hier met betrokken partijen (verdiepend) overleg over gevoerd. Voor **dagbesteding** zal de inzet van VWS zijn om de continuïteitsbijdrage niet te verlengen. Met het oog op de routekaarten waarbij dagbesteding weer 100% wordt opgestart zou een eventuele verlenging erg ongelofwaardig zijn. Gemeenten kunnen en moeten een belangrijke opdrachtgevers(rol) naar hun aanbieders gaan nemen om de continuïteit ook gestalte te doen krijgen.

Voor **vervoer** ligt de afweging complexer en dient een nader standpunt te worden bepaald. Voor vervoer van en naar de dagbesteding en dagopvang is de aanname dat de vraag relatief snel zal herstellen, wellicht zal ook vaker solovervoer plaatsvinden, waarmee het bedrag aan eerdere omzet eerder kan worden benaderd. Voorwaarde is wel dat ook cliënten (als gevolg van onzekerheid) niet blijven afzien van dagbesteding en vervoer.

Bij Wmo-vervoer (sociaal recreatief vervoer) geldt dat de doelgroep grotendeels bestaat uit voor Covid-19 kwetsbare mensen (>70/80+). Het is niet ondenkbaar dat deze groep relatief terughoudend, afwachtend zal zijn en het dagelijkse leven minder snel en minder intensief zal oppakken. De verwachting is dat de vraaguitval bij vervoer daarom relatief lang zou kunnen duren. Gupta geeft aan dat Wmo vervoer in de periode van medio maart tot medio mei is afgenomen met 70-90%. Voor de periode van medio mei tot begin juli verwacht Gupta een afname van 50%.

Aandachtspunt is dat de aanbieders van vervoer vaak samengestelde ondernemingen zijn en gemixte financiering hebben, deels privaats en deels publiek gefinancierd. Een continuïteitsbijdrage voor een deel van de activiteiten van een vervoerder betekent daarmee niet automatisch continuïteit van de onderneming. Het is niet ondenkbaar dat de vraaguitval een langere periode (bijv. >1 jaar) betreft. De vraag is dan ook of een (beperkte) verlenging van de continuïteitsbijdrage effectief en doelmatig is.

Brief BGZJ

In haar brief van 3 juni laat de BGZJ weten onaangenaam verrast te zijn met de aankondiging dat de continuïteitsbijdrage wordt verlengd tot 1 juli en daarna stopt. De BGZJ stelt in haar brief dat zij ook na 1 juli nog gevolgen zal ondervinden van de crisis. Daartoe noemt zij de volgende 6 voorbeelden:

- Aanpassing van hulpverlening, werkprocessen en gebouwen en ruimten, t.b.v. de 'anderhalvemeter-inrichting';
- Geleidelijke opstart van verminderde capaciteit van dagbehandeling en dagbesteding als gevolg van de 'anderhalvemetersamenleving';
- Extra kosten voor vervoer;
- Gebruik van beschermingsmiddelen;
- Quarantaine van kwetsbare cliënten;
- (Risico op) hoger ziekteverzuim.

Deze voorbeelden betreffen meerkosten. Het aflopen van de continuïteitsbijdrage betekent niet dat meerkosten niet langer worden vergoed. In maart is afgesproken dat gemeenten de meerkosten van zorgaanbieders (als gevolg van de coronamaatregelen) vergoeden. Net zoals de zorgverzekeraars en zorgkantoren dit doen. Het Rijk compenseert gemeenten volledig voor de meerkosten. De deze week gepubliceerde uitwerking van de uitwerking rondom meerkosten geldt voornamelijk voor de periode van 1 maart tot in ieder geval 1 juli. De meerkosten zullen echter ook optreden na 1 juli. Het Rijk en de VNG blijven gezamenlijk toewerken naar een afhandeling van meerkosten in het sociaal domein.

In haar brief pleit de BGZJ ervoor om de omzetgarantie te verlengen tot 31 december 2020, aangezien de looptijd van de compensatie van meerkosten in de Wlz ook is verlengd tot 31 december 2020. Deze vergelijking is scheef. In de brief van de BGZJ lopen een aantal zaken door elkaar heen. Met het verlengen van de looptijd van de omzetgarantie in het sociaal domein tot 1

juli is de looptijd van de maatregelen gelijk getrokken met de omzetgarantie in andere zorgdomeinen, inclusief de Wlz.

Naast zorgen van de BGZJ over de vergoeding van meerkosten in het sociaal domein, maken zij zich, qua omzet, zorgen over de snelheid waarmee de zorg weer op gang komt. Per 1 juni zijn er nog maar beperkte belemmeringen om zorg te starten en te verlenen. Echter, de vraag is hoe snel het aantal verwijzingen en beschikkingen weer op het reguliere niveau is. BGZJ verwacht dat dit langere tijd in beslag neemt en verwachten na 1 juli dus nog met zorguitval geconfronteerd te worden.